

Inventarisatie naleefniveau rookvrije horeca winter 2009/2010

Per 1 juli 2008 is binnen de horeca, sport- en kunst- en cultuursector het rookverbod ingevoerd. De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) wil graag meer inzicht in het actuele naleefniveau binnen de verschillende horecalocaties. De VWA heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL opdracht gegeven periodiek een inventarisatie uit te voeren van dit naleefniveau.

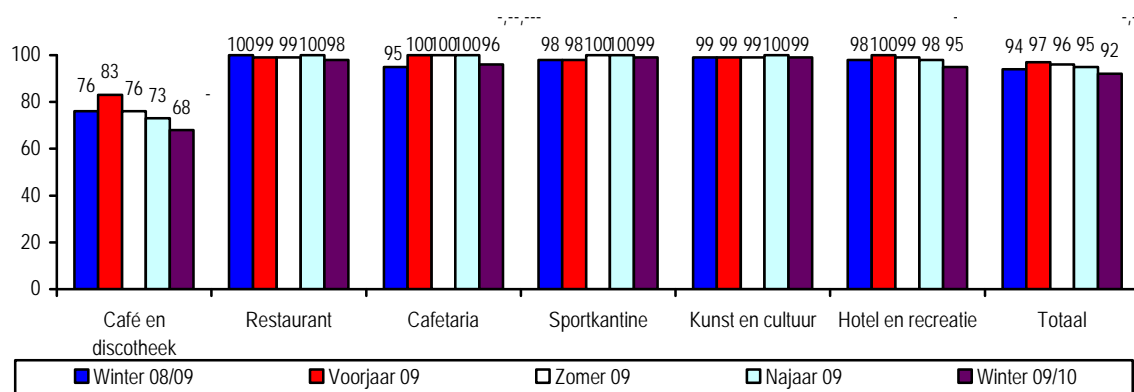
Om inzicht te krijgen in het naleefniveau van de regels voor de rookvrije horeca zijn in 25 gemeenten circa 600 horecagelegenheden periodiek bezocht. Het gaat om een representatieve steekproef waarbij rekening is gehouden met: de spreiding over Nederland; het aantal inwoners per provincie; en de gemeentegrootte. Per gemeente zijn de volgende zes horecacategorieën bezocht: café en discotheek; restaurant; cafetaria en snackbar; sportkantine; kunst en cultuur (theater, bioscoop, museum); hotel en recreatie. Tijdens het bezoek is geobserveerd of er aanwijzingen zijn dat binnen de gelegenheid wordt gerookt en welke rookvoorzieningen er worden aangeboden. De eerste meting heeft plaatsgevonden eind 2008-begin 2009 (winter 2008/2009). In maart 2009 (voorjaar 2009), juni 2009 (zomer 2009), september 2009 (najaar 2009) en eind 2009-begin 2010 (winter 2009/2010) zijn wederom 600 horecagelegenheden bezocht en observaties uitgevoerd. In deze factsheet wordt primair gekeken naar eventuele verschillen tussen de laatste winter meting van 2009/2010 met de voorgaande metingen.

1. Aanwezigheid rokers en asbakken

Tijdens de observaties is gekeken of er wordt gerookt en of er asbakken op de tafels of op de bar staan. Bij het overgrote deel van de horecagelegenheden (92% - 97%) wordt er op moment van de observaties niet gerookt (figuur 1). Daarnaast staan er bij de meeste horecagelegenheden (88% - 96%) geen asbakken op tafel (figuur 2). Tussen de eerste vier metingen doen zich wat dat betreft weinig grote veranderingen voor. De laatste meting (winter 2009/2010) laat wel een significante daling zien vergeleken met enkele voorgaande metingen. Wanneer de horecacategorieën apart worden geanalyseerd zijn er ook verschillen tussen de metingen te constateren.

Bij de cafés en discotheken is in de winter van 2009/2010 tijdens de observaties een significante toename te zien van het aantal rokers ten opzichte van het voorjaar van 2009. Dezelfde verandering doet zich ook voor bij de hotels en recreatie. Daarnaast blijkt in de winter meting van 2009/2010 het aantal rokers op het moment van observatie significant te zijn toegenomen in cafetaria's ten opzichte van het voorjaar, de zomer en het najaar van 2009.

Figuur 1 Geen rokers naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-101; totaal N=599-603)



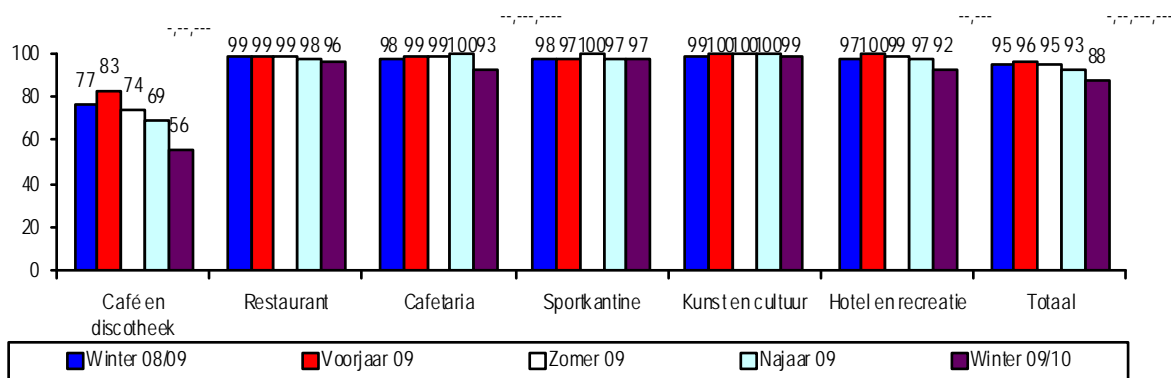
- significant verschil tussen voorjaar 09 en winter 09/10

-- significant verschil tussen zomer 09 en winter 09/10

--- significant verschil tussen najaar 09 en winter 09/10

Voor wat betreft de aanwezigheid van asbakken op tafels is in de winter meting van 2009/2010 een significante stijging te zien bij cafés en discotheken (ten opzichte van winter 2008/2009 en voorjaar en zomer 2009), cafetaria's (ten opzichte van het voorjaar, de zomer en het najaar van 2009) en hotels en recreatie (ten opzichte van het voorjaar en de zomer van 2009) (figuur 2).

Figuur 2 Geen asbakken op de tafels/bar naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-101; totaal N=599-603)

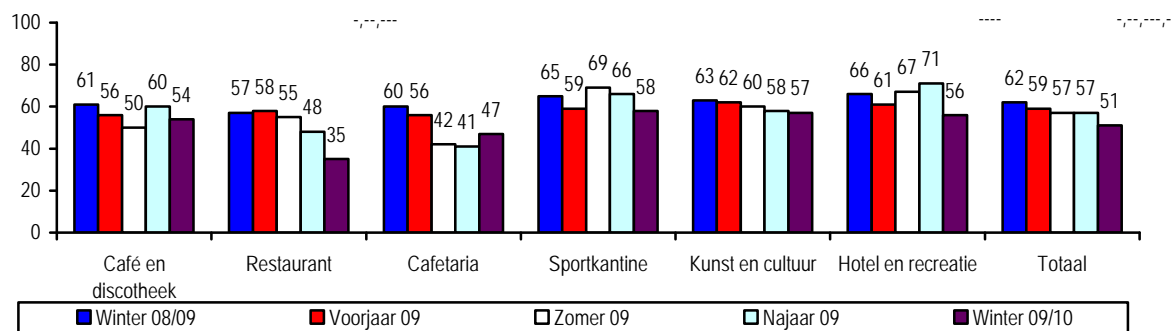


- significant verschil tussen winter 08/09 en winter 09/10
 -- significant verschil tussen voorjaar 09 en winter 09/10
 --- significant verschil tussen zomer 09 en winter 09/10
 ---- significant verschil tussen najaar 09 en winter 09/10

Aanduiding rookverbod

Tijdens de metingen is ook gekeken of het rookverbod in de horecagelegenheden wordt aangeduid. Het aanduiden is niet verplicht, maar is wel één van de maatregelen die bijdraagt tot een goed rookbeleid. Gemiddeld is bij meer dan de helft (51% - 62%) van alle horecagelegenheden een aanduiding van het rookverbod aangebracht (figuur 3). Over het geheel genomen is in de winter van 2009/2010 een significante daling te zien vergeleken met alle voorgaande metingen. De restaurants hebben steeds minder vaak een aanduiding; in de laatste twee metingen heeft respectievelijk 48% en 35% een aanduiding, terwijl dit in de eerste drie metingen met respectievelijk 57%, 58% en 55% significant hoger lag. Ook bij hotels en recreatie is een significante daling te zien van 71% in het najaar van 2009 naar 56% in de winter van 2009/2010.

Figuur 3 Aanduiding rookverbod naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-101; totaal N=599-603)

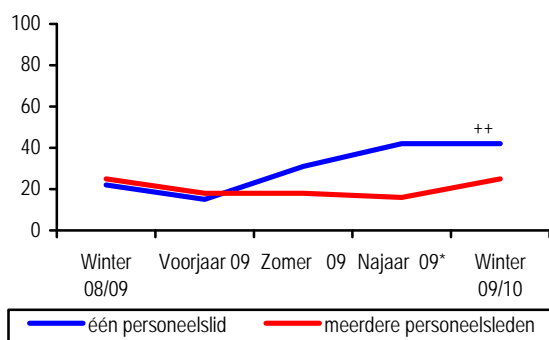


- significant verschil tussen winter 08/09 en winter 09/10
 -- significant verschil tussen voorjaar 09 en winter 09/10
 --- significant verschil tussen zomer 09 en winter 09/10
 ---- significant verschil tussen najaar 09 en winter 09/10

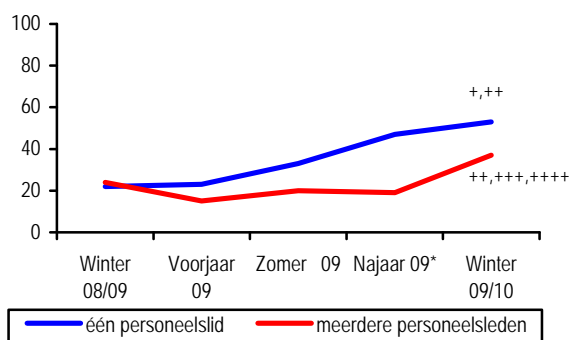
2. Rookvrije cafés

Uit figuur 1 en 2 blijkt al dat het percentage cafés waar wordt gerookt en waar asbakken op tafel staan hoger is dan bij de overige horecagelegenheden. Wanneer bij rokers onderscheid wordt gemaakt naar het aantal aanwezige personeelsleden blijkt dat alleen bij gelegenheden met één personeelslid in de winter meting van 2009/2010 zich een significante stijging voordoet ten opzichte van het voorjaar van 2009 (figuur 4). Bij de aanwezigheid van asbakken op tafel is er sprake van een stijging bij zowel de gelegenheden met één personeelslid als gelegenheden met meerdere personeelsleden (figuur 5). Bij gelegenheden met één personeelslid laat de winter meting van 2009/2010 een significante stijging zien vergeleken met de eerste twee metingen. Bij gelegenheden met meerdere personeelsleden is hier in de winter meting van 2009/2010 sprake van een significante stijging ten opzichte van de laatste drie metingen. Ook is gekeken naar mogelijke verschillen tussen de gelegenheden met één personeelslid en gelegenheden met meerdere personeelsleden. In de winter van 2009/2010 is voor de aanwezigheid van zowel rokers als asbakken geen significant verschil geconstateerd, terwijl hiervan in het najaar van 2009 nog wel sprake was.

Figuur 4 Ontwikkeling rokers in cafés/discotheken/zalencentra naar aanwezige personeelsleden, in % van gelegenheden (n=100)



Figuur 5 Ontwikkeling in asbakken op tafel in cafés/discotheken/zalencentra naar aanwezige personeelsleden, in % van gelegenheden (n=100)



* significant verschil tussen gelegenheden met één personeelslid aanwezig en gelegenheden met meerdere personeelsleden aanwezig
 + significant verschil tussen winter 08/09 en winter 09/10
 ++ significant verschil tussen voorjaar 09 en winter 09/10
 +++ significant verschil tussen zomer 09 en winter 09/10
 ++++ significant verschil tussen najaar 09 en winter 09/10

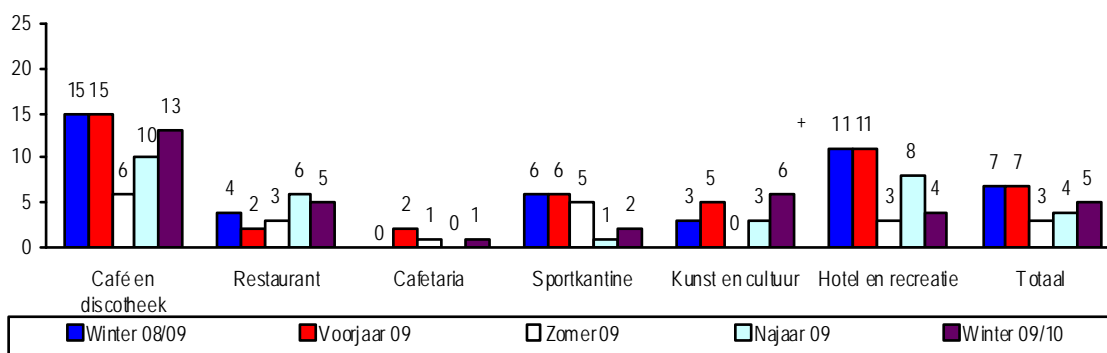
3. Rookvoorzieningen

Tijdens alle metingen is gekeken naar de aanwezigheid van rookruimtes (binnen) en overige rookvoorzieningen (buiten de horecagelegenheden).

Rookruimtes

Het deel van de horecagelegenheden met een rookruimte is significant gedaald van 7% in de winter en het voorjaar van 2009 naar 3% in de zomer van 2009, maar lijkt weer te stijgen in het najaar van 2009 (4%) en de winter van 2009/2010 (5%) (figuur 6). Het zijn met name cafés en discotheken die over een aparte rookruimte beschikken. In de categorie kunst en cultuur neemt het aantal rookruimtes significant toe: in de zomer van 2009 was het aantal rookruimtes hier nihil (0%), maar is in de winter van 2009/2010 toegenomen naar 6%.

Figuur 6 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte naar soort gelegenheid (soort: n=37-73; totaal N=313-380)



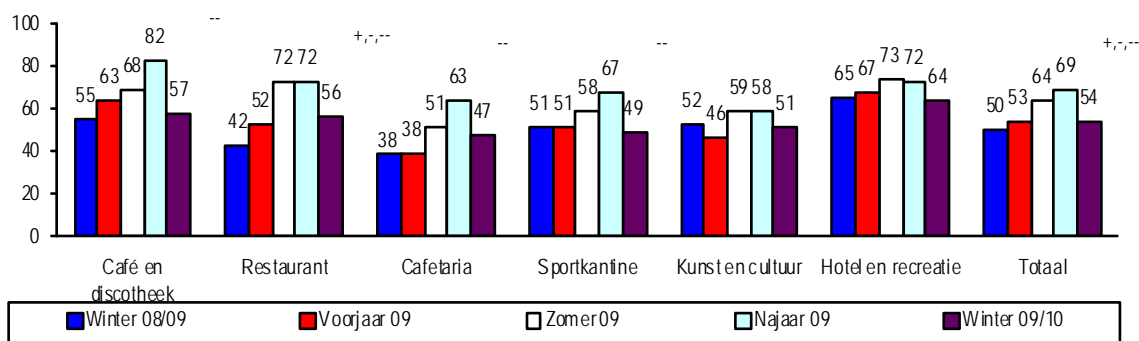
+ significant verschil tussen zomer 09 en winter 09/10

Overige rookvoorzieningen

Wanneer de eerste en laatste meting met elkaar worden vergeleken is een significante stijging te zien van het aantal horecagelegenheden met een rookvoorziening buiten (van 50% naar 54%) (figuur 7). Tussen de laatste en de twee voorgaande metingen is er echter sprake van een significante daling van het aantal rookvoorzieningen (van 64% in de zomer en 69% in het najaar van 2009 naar 54% in de winter 2009/2010). Deze veranderingen doen zich met name voor bij cafés en discotheken, restaurant, cafeteria's en sportkantines.

Wanneer wordt gekeken naar het soort voorziening buiten, blijkt dat er met name sprake is van een afname in het percentage gelegenheden met een regulier terras (van 57% in het najaar van 2009 naar 35% in de winter van 2009/2010). Een mogelijke verklaring voor deze afname is de periode waarin de observaties zijn uitgevoerd. In de winter neemt in verband met de weersomstandigheden het aantal gelegenheden met een terras af. Ook het percentage horecagelegenheden met een klein terras speciaal voor het roken is gedaald van 13% naar 5%.

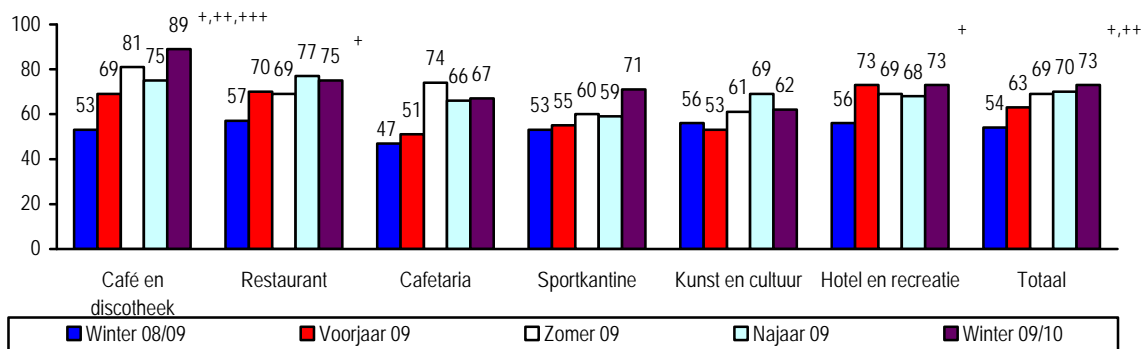
Figuur 7 Percentage horecagelegenheden met een rookvoorziening naar soort gelegenheid (soort: n=99-101; totaal N=599-603)



+ significant verschil tussen winter 08/09 en winter 09/10
 - significant verschil tussen zomer 09 en winter 09/10
 -- significant verschil tussen najaar 09 en winter 09/10

Het percentage horecagelegenheden met een overdekte rookvoorziening buiten (waaronder parasols, luifel/afdakje, partytent) is gestegen van 54% in de winter van 2008/2009 en 69% in het voorjaar van 2009, naar 73% in de winter van 2009/2010 (figuur 8). Deze stijging doet zich met name voor bij cafés en discotheken, restaurants, hotels en recreatie (alleen significant vergeleken met de winter meting van 2008/2009).

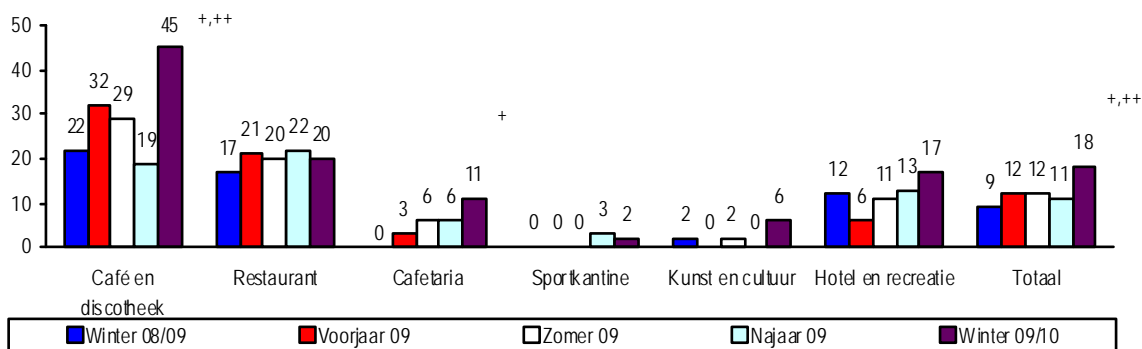
Figuur 8 Percentage horecagelegenheden waarbij de rookvoorziening buiten overdekt is naar soort gelegenheid (soort: n=37-82; totaal N=309-414)



+ significant verschil tussen winter 08/09 en winter 09/10
 ++ significant verschil tussen voorjaar 09 en winter 09/10
 +++ significant verschil tussen najaar 09 en winter 09/10

Het percentage horecagelegenheden waarbij de rookvoorziening buiten verwarmd is laat een stijging zien van 9% in de winter van 2008/2009 en 11% in het najaar van 2009, naar 18% in de winter van 2009/2010 (figuur 9). Het zijn met name de cafés, discotheken en cafeteria's waarbij de rookvoorziening buiten verwarmd is (alleen een significant verschil met de winter van 2008/2009), terwijl bijna geen enkele sportkantine of instelling voor kunst en cultuur bij de rookvoorziening buiten een verwarming heeft geplaatst.

Figuur 9 Percentage horecagelegenheden waarbij de rookvoorziening buiten verwarmd is naar soort gelegenheid (soort: n=37-82; totaal N=313-414)



+ significant verschil tussen winter 08/09 en winter 09/10
 ++ significant verschil tussen najaar 09 en winter 09/10